

Toelichting op en instructie voor het Maatwerkadvies meeuw

*Behorend bij het Faunabeheerplan meeuwen havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en
Alblasserdam 2022-2027*

FBE Zuid-Holland
Den Haag
27 november 2023

Deze toelichting en instructie voor het Maatwerkadvies meeuw is met grote zorgvuldigheid opgesteld. Daar waar er onverhoopt sprake mocht zijn van afwijking van het Faunabeheerplan meeuwen havengebieden 2022-2027 is de tekst uit het Faunabeheerplan leidend. Voor vragen over deze toelichting en instructie kunt u contact opnemen met de FBE Zuid-Holland via info@fbezh.nl.

1. INLEIDING	3
2. WANNEER EN VOOR WELKE BEDRIJVEN IS EEN MAATWERKADVIES MEEUW NOODZAKELIJK?	3
2.1 WANNEER IS HET MAATWERKADVIES MEEUW NOODZAKELIJK?	3
2.2 WELKE BEDRIJVEN KUNNEN DE MAATREGELEN WAARVOOR EEN MAATWERKADVIES VERPLICHT IS, UITVOEREN?	4
2.3 IS VOOR HET BROEDVRIJ HOUDEN EEN MAATWERKADVIES NOODZAKELIJK?	5
3. WAT MOET ER IN IEDER GEVAL IN HET MAATWERKADVIES MEEUW OPGENOMEN ZIJN?	5
4. WIE STELT HET MAATWERKADVIES MEEUW OP?	6
5. HOE WERKT HET INDIENEN VAN HET MAATWERKADVIES MEEUW TER GOEDKEURING?	7
6. WANNEER MOET HET MAATWERKADVIES TER GOEDKEURING BIJ DE FBE WORDEN INGEDIEND?	7

1. Inleiding

Onder het nieuwe faunabeheerplan meeuwen havengebieden 2022-2027, kan een bedrijf dat bepaalde maatregelen gericht tegen meeuwen wil uitvoeren, dit alleen nog doen op basis van een maatwerkadvies dat zij ieder jaar laat opstellen door een ter zake kundige. Doel van dit advies is om, toegesneden op het bedrijf, maatregelen in te kunnen zetten om incidenten te voorkomen vanuit een afweging tussen veiligheid en bescherming van meeuwen. Het belang van het maatwerkadvies is dat er een integrale visie is op bedrijfsniveau (of afhankelijk van het bedrijf op subbedrijfs-/locatieniveau). Daarvoor is het noodzakelijk dat een veiligheidsdeskundige en een ter zake kundige persoon (conform de vereisten van de Wet natuurbescherming met relevante kennis op het gebied van meeuwen) alle potentiële risicovolle situaties /plekken¹ doorlichten aan de hand van de escalatieladder uit het faunabeheerplan. Op deze manier wordt per risicovolle plek bekeken en vastgelegd, welke maatregelen worden ingezet. Dit betreffen dus maatregelen op die risicovolle plekken vanaf het voorkomen van broeden tot en met het voorkomen van incidenten in een situatie dat er broedgevallen aanwezig zijn en jonge kuikens gaan rondlopen. Het betreft niet alleen maatregelen gericht tegen meeuwen maar zeker ook beschermende maatregelen en voorlichting voor werknemers en bezoekers. Daarmee omvat dit advies veel meer dan het plan van aanpak dat onder de voorgaande faunabeheerplannen was voorgeschreven.

Hieronder wordt aangegeven wanneer een maatwerkadvies verplicht is, door wie het opgesteld moet worden en wat er in het advies benoemd moet worden. Ook praktische zaken als hoe en wanneer het ingediend moet worden komen aan de orde.

2. Wanneer en voor welke bedrijven is een maatwerkadvies meeuw noodzakelijk?

2.1 Wanneer is het maatwerkadvies meeuw noodzakelijk?

Het faunabeheerplan geeft in Hoofdstuk 6.4 aan welke maatregelen bedrijven kunnen inzetten om zoveel mogelijk risicovolle situaties, zowel met betrekking tot veiligheid als met betrekking tot volksgezondheid, met meeuwen te voorkomen. Een maatwerkadvies is noodzakelijk als een bedrijf een van de volgende maatregelen wil inzetten:

- I. Het opzettelijk storen van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw met vrijvliegende jachtvogels (havik, slechtvalk en woestijnbuizerd);
- II. Het verplaatsen van nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw, gelegen binnen een straal van 30 meter van bedrijfsinstallaties². Nesten met jongen worden niet verplaatst. Verplaatsing geschiedt onder de voorwaarden van het verplaatsingsprotocol uit het faunabeheerplan;
- III. Het vernietigen van nesten en eieren van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw, binnen de in het faunabeheerplan aangegeven totaal quota per meeuwensoort (zilvermeeuw: 50, kleine mantelmeeuw: 400)
 - op het terrein van het Loodswezen tot 300 meter buiten dit terrein;
 - op de terreinen van bedrijven binnen een straal van 30 meter van bedrijfsinstallaties.

Bedrijfsinstallaties zijn gedefinieerd als constructies die een rol spelen in de bedrijfsprocessen: bijvoorbeeld tanks, pijpleidingen, afsluiters, pompen, kranen, steenkoolhopen en calamiteitsvoorzieningen (zoals brandkranen en nooddouches).

¹ Risicovolle situaties /plekken: op basis van ervaring uit voorgaande jaren is bij bedrijven bekend waar de aanwezigheid van loslopende jongen meeuwen kunnen leiden tot incidenten. Het gaat erom deze situatie/plekken te benoemen en door te lichten aan de hand van de escalatieladder om zoveel mogelijk incidenten te voorkomen. In deze instructie wordt verder gesproken over 'risicovolle plekken'.

² Flare areas mogen in hun geheel worden opgenomen in het gebied waarbinnen nesten mogen worden verplaatst, ook buiten de afstand van 30 meter.

Om bovenstaande maatregelen uit te kunnen voeren, is toestemming van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE) noodzakelijk³. De FBE geeft deze toestemming alleen af op basis van een door haar goedgekeurd integraal maatwerkadvies.

2.2 Welke bedrijven kunnen de maatregelen waarvoor een maatwerkadvies verplicht is, uitvoeren?

- I. Het opzettelijk storen van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw met vrijvliegende jachtvogels
Deze maatregel kan worden uitgevoerd door:
- het Loodswezen en AVR (gedurende het gehele jaar, 24 uur per etmaal);
 - de volgende categorieën van bedrijven c.q. locaties (van 15 maart tot en met 31 juli, 24 uur per etmaal):
 - a) chemie;
 - b) petrochemie;
 - c) opslag van vloeibaar gas, olie- en gasopslag en raffinage;
 - d) energieproductie;
 - e) overslag massagoederen (alleen steenkool);
 - f) overslag voedingsmiddelen (soja, granen enz.);
 - g) overslag van containers;
 - h) locaties waar ontwikkeling en onderhoud van de infrastructuur van de haven plaats vindt en waar de aanwezigheid van meeuwen een gevaar vormt voor de arbeidskrachten.
- II. Het verplaatsen van nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw onder de voorwaarden van het verplaatsingsprotocol
Deze maatregel kan worden uitgevoerd door de volgende categorieën van bedrijven (in de periode van 1 april tot en met 31 juli):
- a) chemie;
 - b) petrochemie;
 - c) opslag van vloeibaar gas, olie- en gasopslag en raffinage;
 - d) energieproductie
 - e) overslag voedingsmiddelen (soja, granen enz.)
 - f) locaties waar ontwikkeling en onderhoud van infrastructuur van de haven plaats vindt en waar de aanwezigheid van meeuwen een gevaar vormt voor de arbeidskrachten; óf waar de aanwezigheid van meeuwen een groot risico vormt voor het verkeer en voor de meeuwen zelf, zoals langs wegen.
- NB. Een uitzondering op het voorgaande: het verplaatsen van nesten kan wél plaats vinden bij calamiteitsvoorzieningen (zoals brandkranen en nooddouches) op bedrijfsterreinen vallend binnen de categorieën 'overslag massagoederen' en 'overslag containers'.
- III. Het vernietigen van nesten en eieren van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw, binnen de aangegeven quota per soort
Deze maatregel kan worden uitgevoerd door het Loodswezen en de volgende categorieën van bedrijven (van 1 april tot en met 31 juli):
- a) chemie;
 - b) petrochemie;
 - c) opslag van vloeibaar gas, olie- en gasopslag en raffinage;
 - d) energieproductie;
 - e) overslag massagoederen (alleen voor steenkool);
 - f) overslag voedingsmiddelen (soja, granen enz.);
 - g) overslag van containers;
 - h) locaties waar ontwikkeling en onderhoud van de infrastructuur van de haven plaats vindt en waar de aanwezigheid van meeuwen een gevaar vormt voor de arbeidskrachten.

³ Het betreft maatregelen die alleen kunnen worden uitgevoerd op basis van de verleende ontheffing of op basis van de provinciale vrijstelling.

2.3 Is voor het broedvrij houden een maatwerkadvies noodzakelijk?

Onder broedvrij houden wordt verstaan het zodanig uitvoeren van weren en opzettelijk storen dat er geen of in ieder geval zo min mogelijk broedparen kunnen beginnen met het maken van een nest. Voor het broedvrij houden geldt geen ontheffingsplicht, zolang er maar aantoonbaar volgens de geldende gedragscode van het Havenbedrijf Rotterdam wordt gewerkt. Zie hiervoor §6.3.1 van het faunabeheerplan. Daarom is voor alleen broedvrij houden geen maatwerkadvies noodzakelijk.

Een uitzondering hierop is als er broedvrij wordt gehouden met vrijvliegende jachtvogels (zie maatregel I.), dit is wel ontheffingsplichtig en daarom is hiervoor wel een maatwerkadvies vereist.

Hierbij zijn twee kanttekeningen te plaatsen:

- ervaring heeft geleerd dat broedvrij houden op bedrijventerreinen doorgaans niet volstaat waardoor in een latere fase van het broedseizoen maatregelen zoals genoemd onder II. en III. worden ingezet. Hiervoor is toestemming van de FBE noodzakelijk. Dit kan alleen op basis van een goedgekeurd maatwerkadvies waarin alle maatregelen uit de escalatieladder zijn betrokken, dus ook het broedvrij houden.
- een maatwerkadvies kan juist leiden tot een inzet van andere maatregelen of een andere inzet van maatregelen dan voorheen. Dit heeft mogelijk een beter resultaat. Dus ook als alleen de maatregel broedvrij houden wordt overwogen, kan het (laten) opstellen van een maatwerkadvies zinvol zijn.

3. Wat moet er in ieder geval in het maatwerkadvies meeuw opgenomen zijn?

Het maatwerkadvies bevat in ieder geval de volgende inhoudelijke onderdelen:

- Het exact benoemen van de risicovolle plekken waar door de aanwezigheid van broedende meeuwen risicovolle situaties kunnen ontstaan, is het uitgangspunt van het maatwerkadvies. Deze risicovolle plekken worden op een luchtfoto (Google map) of kaart aangegeven (kaartschaal met detailniveau van 1:5000 of gedetailleerder).
- Het per risicovolle plek benoemen van welke maatregelen daar mogelijk en/of noodzakelijk zijn, waarbij de escalatieladder uit het faunabeheerplan wordt afgelopen. Het betreft niet alleen maatregelen tegen meeuwen (zoals broedvrij houden, verplaatsen van nesten en eieren en het vernietigen van nesten) maar zeker ook beschermende maatregelen en voorlichting voor werknemers.

Bij het benoemen van maatregelen gericht tegen meeuwen wordt het volgende betrokken:

- Aandachtspunt bij de escalatieladder is dat altijd minder ingrijpende maatregelen eerst worden ingezet. Dat betekent ook dat het broedvrij houden alleen op de risicovolle plekken wordt ingezet. Op plekken waar geen noodzaak is tot broedvrijhouden, worden broedende meeuwen gedoogd.
- In het faunabeheerplan is een aantal afbakeningen opgenomen ten aanzien van waar bepaalde maatregelen wél en níet mogen worden ingezet. Dit geldt met name voor maatregel II (verplaatsen van nesten) en III (vernietigen van nesten en eieren).

WEL:

- maatregel II (verplaatsen) kan bij calamiteitsvoorzieningen worden toegepast, ook bij de bedrijfscategorieën 'overslag massagoederen' en 'overslag containers';
- bij maatregel II (verplaatsen) en III (vernietigen) is aangegeven dat voor de genoemde categorieën bedrijven, deze alleen kunnen plaatsvinden binnen een straal van 30 meter tot bedrijfsinstallaties; met uitzondering van III (vernietigen) bij calamiteitsvoorzieningen, zie onder NIET);
- maatregel III (vernietigen) is bij bedrijven in de categorie "overslag van containers", alleen toepasbaar op die risicovolle plekken waar door de aanwezigheid van nesten/eieren gevaar kan ontstaan voor mensen die op hoogte werken. Te denken valt aan een nest op de trappen en/of in het trappenhuis van een kraan;

- iv. maatregel II (verplaatsen) en maatregel III (vernietigen) is toepasbaar op locaties waar ontwikkeling en onderhoud van de infrastructuur van de haven⁴ plaats vindt en waar de aanwezigheid van meeuwen een gevaar vormt voor de arbeidskrachten;
- v. maatregel III (vernietigen) is bij bedrijven in de categorie “overslag massagoederen” alleen toegestaan op storthopen steenkool en alleen indien het verplaatsen van steenkool vanwege energievoorziening of risico op broei en brand en daarmee vanwege het belang openbare veiligheid, noodzakelijk is binnen de broedperiode. Maatregel II ‘verplaatsen van nesten’ van de escalatieladder wordt hier overgeslagen omdat dit op storthopen te gevaarlijk is;
- vi. maatregel III (vernietigen) is bij overslag- of productiebedrijven van voedingsmiddelen alleen toegestaan als meeuwen ondanks weren en opzettelijk storen toch nesten gaan bouwen.

NIET:

- i. Maatregel III (vernietigen) kan niet worden uitgevoerd bij alleenstaande pompen, transportbanden en calamiteitsvoorzieningen (zoals brandkranen en nooddouches), tenzij in noodgeval. Dit omdat mensen op deze locaties niet met regelmaat werkzaamheden hoeven uit te voeren.

4. Wie stelt het maatwerkadvies meeuw op?

Uit het voorgaande moge duidelijk zijn dat het maatwerkadvies een integrale benadering vereist. Vandaar dat dit maatwerkadvies opgesteld wordt door gezamenlijk een veiligheidsdeskundige van het bedrijf en een ter zake kundig persoon (conform vereisten van de Wet natuurbescherming zoals door het ministerie van LNV wordt gehanteerd) met relevante kennis op het gebied van meeuwen. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt onder een ter zake kundig persoon verstaan:

- iemand die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden,
- aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie.

Deze ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/ Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld⁵ Vogelbescherming Nederland, KNNV, NJN, IVN, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

In de praktijk betekent dit voor het maatwerkadvies een ecooloog, werkzaam bij een ecologisch adviesbureau, die zich heeft gespecialiseerd in meeuwen, hun voorkomen en hun gedrag.

⁴ Dit geldt niet voor infrastructuur binnen bedrijventerreinen.

⁵ Hier toegesneden op relevantie voor zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw.

5. Hoe werkt het indienen van het maatwerkadvies meeuw ter goedkeuring?

Voor het indienen van het maatwerkadvies gelden de volgende indieningsvereisten:

- contactgegevens van het bedrijf:

Bedrijfsnaam			
Contactpersoon werkzaam bij bedrijf			
Correspondentie adres			
Tel. nr. contactpersoon			
Emailadres contactpersoon			
WBE			
Datum verzoek om goedkeuring maatwerkadvies meeuw		Bestrijdingsjaar	

- naam van opstellers van het maatwerkadvies, waarbij van de ter zake kundige specificaties worden aangegeven die duidelijk maken dat wordt voldaan aan de vereisten van de Wet natuurbescherming;
- de inhoudelijke informatie als benoemd onder 4;
- benoemen van maatregelen die het bedrijf wil gaan inzetten, en het aangeven van risicovolle plekken waar, waarvoor toestemming van de FBE noodzakelijk is;
- beheerjaar waarin deze maatregelen ingezet worden;
- ondertekening met datum, door contactpersoon, veiligheidsdeskundige van het bedrijf en ter zake kundig persoon.

6. Wanneer moet het maatwerkadvies ter goedkeuring bij de FBE worden ingediend?

Om tijdig te kunnen beginnen met het uitvoeren van maatregelen zoals het broedvrij houden vanaf half maart, is het nodig om in een vroegtijdig stadium, en uiterlijk vóór 15 februari van het betreffende beheerjaar een maatwerkadvies bij de FBE ter goedkeuring in te dienen. Het verzoek tot goedkeuring wordt ingediend via info@fbez.nl.

Let wel: Met het indienen bij de FBE van het maatwerkadvies ter goedkeuring wordt (nog) geen toestemming aangevraagd voor een van genoemde maatregelen I t/m III. Deze toestemming wordt aangevraagd ná goedkeuring van het maatwerkadvies. De wijze waarop deze toestemming wordt aangevraagd, is beschreven in de Werkwijzer toestemmingsaanvraag meeuw Havengebieden Zuid-Holland.